

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Piacz. SIMONFFY-ház a város-házával szemben.

HIRDETME NYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok, valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen nap on k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán

küldve:

Egész évre 10 frt — k
Félévre 5 frt —
Negyedévre 2 frt 50
Egy hónap 1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetsor egyszeri beiktatásáért 5 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.

Nyilttér 4 hasábsopetsorért 20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Szerda, július 25.

162. szám.

Radicsevics-ék.

(T.) Legelőször is az igen tisztelt olvasóhoz kell fordulnunk és bocsánatot kérünk-hogy megint oly dologról írunk, miről már számtalanszor írtunk és traktáltuk az igen tisztelt olvasót, hogy jól lakhatott vele nyakig. De hát ez a sok ismétlés nem egészen a mi bűnünk, soha nem írtunk erről a dologról, csak mikor a t. ellenzéki sajtó szőnyegre hozza, és ha oly gyakran szőnyegre hozza, hogy már unalmas is, méltóztassanak érte az ellenzéki sajtót eltárgálni, és nekünk csak annyit juttatni a kegyes jó indulatból, amennyi dukál.

Csak a napokban írtunk a dacó-romániai álmódzásokról és olvastuk ellenzéki sajtónk fejére, hogy elmondhatja magáról: „mea culpa, mea maxima culpa“, s ime felmerül a Radicsevics-ünnepély mikor a mi derék Ljubibraticsánk Dél-Szláviáról álmódznak, és a mi igen tisztelt „nagyapintatu“ ellenzéki sajtónk amint hogy a románoknak „Daco-Romániáért“ neki esett, most a szerbeknek „Dél-Szláviáért“ esik neki.

Soha több fát, mint az erdőn! Egy időben (nem régen) Popovics István horvát képviselővel beszélgetvén, a többek közt ezeket mondá: „Én nem értem az önök sajtóját uram. Mikor a kormány ellen agítálnak, mindig bennünket bátorítanak, és mikor mi opponálunk, mindig a kormányt lázítják ellenünk.“ És aztán mondt sok mindent, a mire azonban már nem emlékszem hűten, a tiszta-eszlári ellentmondásokba jönni nem akarván, csak azt czítalom a mire szóról-szóra emlékszem. A ki Popovics István horvát képviselő urat ismeri, kérdezze meg tőle, igaz-e?

Egyébiránt a képviselő ur nélkül is tudjuk, hogy a délszlávok vágyainak ingerlésére, a mi „nagy tapintatu“ ellenzéki sajtónk mindent megtett és tesz, a mit csak tehetett és tehet. És szintén hozadok már, mikor annak az ominózus Ljubibraticsnak nevét kell emlite-

nem, de hát élő példa. Nem teljesíteni öhajította a szélsőbal a Ljubibratics kivánságát? Hiszen Mocsary Lajos képviselő az országgyűlésen is pártolta. Nem kívánta az összes „nagy tapintatu“ ellenzék, hogy Boszniát és Hercegovinát a szerbeknek kell átengedni, a mi nem lett volna más, mint az alapkövetétel ahoz a birodalomhoz, melyet most a szerbek a Radicsevics ünnepély alkalmával hangoztatnak.

Hát mit akarnak a mi „nagy tapintatu“ ellenzéki lapjaink „Daco-Románia“ és „Dél-Szlávia“ elöharcosai? Mit akarnak ők, kik Bosznia okkupációjának nagy horderejét máig sem képesek megérteni. Az „Egyetértés“ például, mely csak az imént kesergett a felett, hogy Bosznia nyugodt, és krokodilus könyeket sirt az elnyomott (!) tartomány felett, bizván istenben, hogy: fel fog az lázadni még!

És ezek a lapok hazafiui haragra lobbanak és nagy hanggal adnak kifejezést azon megbotránkozásnak, melyet oláhok és szerbek magatartása felett éreznek, avagy egy érezik, affektálják: nem levén kötelességünk hitelt adni az oly haragnak, mely oly tény felett nyilvánul, a mely tény előidézéséhez ők maguk is hozzájárultak vala.

Hozzájárultak igen is. Hozzájárultak és hozzájárulnak Bosznia okkupálásának helytelenítésével mindig. Nagyobb vérszemet nem adhatnak a délszláv agitátoroknak, mintha Bosznia okkupálása miatt a magyar nemzeti egyenletlenséget szítják, mert addig mindig reményt adnak azoknak, hogy az okkupációt megdönthetik. Pedig, hogy Bosznia Dél-Szlávia kulcsa és nem más, azt egy cikksorozatunkban tőlünk telhetőleg már kifejtettük, és a mondók vagyunk ma is (a függetlenségi tapintatlan politikát érve) hogy: ha nem volna Magyarországunk ilyen ellenzéki pártja, a nemzetiségi agitációra kedvező szelek nem fujának.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

SZIV NÉLKÜL.

Regény.

Írta: ERNSTO;

fordította: V. G.

(Polytatis.)

Mialatt Róbert végig nézte a hasztalan betörési kísérletet, zaj nélkül húzta fel pisztolyát és támadásra készen állt az ajtó mellett. Az utca felől, egy kocsi zörgő hangzott fel, azán kopogás a kapun. Kétségkívül Danil érkezett meg ily hamar s váratlanul, a Toghurnál való látogatásból. A zörgést a tolvaj is meghalhatta, mert a szekrényből, az iróasztalhoz ugrott, melyen a lámpa Danil posta csomagja mellett égett.

— Az ördögbe! — nyögé vadul, a szót! Hanem, ugy legalább a pénzes leveleket!

A felső nyitott írás után nyult. Tekintete mely akaratlanul irányult annak tartalmára, megmeredt, aztán egy halk, gyötrelmes kiáltást hallott a betörő:
— Simon! Segítség segítség! Az ő neve!

Vissza sietett a szekrényhez; de rögtön előtte termet Dérencourt fen tartott pisztollyal:

Wardán, másodjára nem kedvez önnek a szerencse!

A gonosztevő hevült, zilált kebléből hörgés lön halhatóvá; aztán egy heves rándulással feldönté a lámpát, hogy annak lángja, már a papirokat nyaldosta és a csiga lépésőhöz rohant.

Róbert egy perc alatt lerántva domonját, eloltá a tüzet; aztán a meküldő

zésére sietett. Még dörgöttek a lépcsőkön Wardán vad ugrásai, de a következő pillanatban már az Eba szobájában lehetett és akkor . . .

Egyszerre, — midőn Dérencourt már majd elérte a felső ajtót, — az rezege csapódott zárjába, — ő fogolyá lön. Eba szobájából egy hang se hallott le hozzá; de az iroda felől kemény léptek hangzottak fel. Danil feltette magában, hogy az iróasztalokon keresztül megy dolgozó szobájába, a helyett, hogy leánya éjjeli nyugalmát zavarja. Most a világot feltartva, termébe lépett, egy pillanat alatt észrevette az iróasztalon végezh vitt pusztítást, a pénzeszekrényhez sietett, melynek ajtaját hiába billegette, aztán egy dühös kiáltást hallott.

A következő pillanatban, Dérencourt mellette termett.

— Ön itt? — kiáltott rá a bankár ijedten és felbőszülve. — Tehát az új pénztárnok is tolvaj!?

— Ép oly kevésé, mint a régi, kiáltá Dérencourt lángoló büszkeséggel, bár fia és bosszuállója vagyok!

Danil vissza tántorodott.

— Hogy jön ön ide? kiáltá.

— Leánya szobáján keresztül!

— Ejjel — ugy tehát igaz! Nyomorult számító, nem lesz hasznára, ha leányomat behálózta. Ha van szive az ön számára, inkább eltapodnám mint . . .

Danil magán kívül volt. Düh és fájdalom egymást érték nálla s annyira erővetek rajta, hogy egy székre veté magát. Felől, még mindig semmi nesz nem volt halható. A csönd aggodalommal tölté el Dérencourt.

— A tolvaj Eba szobáján keresztül me-

A cholera.

London, jul. 23. Kairóban kétségbejött állapotok uralkodnak; a halandóság igen nagy és folyton nagyobb lesz. Az egyiptomi hatóságok teljesen tehetetleneknek bizonyulnak és örökké czivakodnak az angolokkal. Az egészségügyi bizottság tagjai meghasonlottak egymás közt.

A rendőrség meghagyta, hogy Bulak külváros lakói hagyják el lakásaikat és egészségesebb helyre menjenek. Ezután az angol csapatok segítségével tíz óra lefolyása alatt házaik elhagyására kényszerítették a lakosok.

Kairóban 481 ember halt meg tegnap. A halandóság Abbaziában, Izmailában és Damanhurban, szóval mindenütt, Alexandria és Port-Said kivételével igen nagy.

A megfertőzött helyeken általában nincs meg a szükséges élelem.

Kairo, jul. 24. A benszüllött lakosságot tegnap már kiszállították lakásaikból. A hurczolódás egész éjen át tartott. A kiszállítottak a Bulak, Esbekieh és Ó-Karió városrészekből valók. Több mint 7000 személy vonult a Karióval szomszédos sivatagra. A kiszállítottak egy része a Saharah-sivatagra menekült, egy más része pedig a Heluan mögött fekvő pusztaságokra.

Az európaiak legnagyobb része Heluanban van. A járvány folyton emelkedőben van s tegnapról mára 416 emberéletet oltott ki. A zavar leírhatlan. Az üzleti helyiségek és szállók zárva vannak s az idegenek forgalma egészen megszűnt. A vasuti közlekedés mindenfelé szünetel.

Az elhagyott városrészek fertőztelenítését a régi házak lerombolásával kezdték meg. Az európaiak közül még senkisémet halt meg. Sokat várnak a Nilusáradásától, mely tapasztalás szerint Egyiptom egészségi állapotára kedvező befolyással szokott lenni.

Gróf Széchenyi Pál miniszter Debreczenben.

Debreczen, jul. 25.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur ma délben nagyta el Debreczen városát. Mint már említettük a körünkben töltött négy nap alatt kellemes szórakozást talált, — s örömmel győződött meg városunk ipari és kereskedelmi fejlődéséről.

A tegnapi nap programja volt: a guti erdő, ménletp, lóvásártér, futtatótér és az

nekült, kiáltá és a lépcsőkön vissza sietett, miután egy vasablak rudat kapott fel.

— Hová? lihegé a bankár.

— Azt ajtót betörni, őt követni . . .

Ezen pillanatban viláosság hatolt le a lépcsők felől és a fiatal leány, haláláspad-

tan, ingadozva lépkedett azon lefele, reszkető kezében gyertyát tartva.

— Atyám, Dérencourt, kiáltá töredezett hangon, mellettem rohant el, miután az ajtót lakatra tette. Ekerszekerényem után kapott, aztán a terasse lépcsőjén felfutott, — én utána világot tartottam, de kiáltás nélkül. Ott fenn, nagy Isten, — láttam ide oda örjöngeni, mint egy vadállatot, — a briliántokat elszórta, kapkodott és tapogatózott, — azután a mellvédél felett himbálódzott, — egy rántással eltaszítá, — és lábával feltele volt a levegőben, — mindenható Isten, halálam a halálfelelem sikoltását, — lezuhant a mélységbe . . .

Eba nem bírta többé feltartani magát, Danil hozzá sietett és karjaiba vette.

— Kiről beszélsz? kérdé a legmagasabb fokig feleségévé.

— A tolvajról, Wardánról, lihegé Eba és elveszté eszméletét.

Dérencourt nem mert hozzá közelíteni, mert Danil akadályként állt az összerogyott alak előtt. Az ájultat atyja gondjaira bízva, a nyitott iródatermeken keresztül elsietett.

Az előcsarnokban az öreg boab jött vele szembe: — Noémi kisasszony Toghur urnál vár Wardán urra. Kocsit kell rendelnem számára.

Dérencourt megrázkódott. — Jöjjön velem, kiáltá az öreg arabnak és kivezeté az utcára, hogy Wardánt megézza. A két ház közötti szűk utcában a burkolaton feküdve találtak egy alaktalan véres tömeget, mel-

„István“ gözmalom gyártelepének megtekintése.

A guti erdőre a miniszter ur Bedő Albert orsz. főerdőmester, Bernolák miniszteri tanácsos, gróf Dégenfeld József főispán és Simonffy Imre polgármester urak kíséretében reggel 7 órakor indult el, a guti vasúttársaság egy csinosan díszített kocsián.

A társaság 9 órakor érkezett meg az erdő határához, hol a város nevében a már előtte való nap kirándult Laki Lajos tanácsnok üdvözölte a magas vendéget. Laki Lajos ur mögött az erdészeti tisztizet személyzet foglalt állást; a tanácsnok ur szép szívből erdő meleg szavakkal üdvözölte a minisztert azon a helyen, hova — mint mondá, — alkotmányos kormányközégek, sőt a jelen esetben ép a szakminiszter, még eddig soha nem látogatott el. Üdvözlésben szíves istent hozottat mondott az orsz. főerdőmesternek is s a főispán urnak. A miniszter ur szíves köszönetet mondott az üdvözlő szavakra, s aztán a kis társaság az erdőszlakba vonult, hol villásreggelire volt terítve.

A külső guton az idei favágatás eredményét szemlélte meg a miniszter ur és kísérete majd a régi templom romjait.

Délben ismét az erdőszlakban ebéd várta a társaságot, hol előbb a polgármester ur, majd Laki tanácsnok ur mondtak sikerült felkészöntöket.

Három órakor délután indult vissza a miniszter ur, 5 órakor megérkeztek, és a város fogatján a ménletp megsejmelésére hajtattott ki, onnan pedig a lóvásártérre, majd a futtató térre. E két utóbbi helyen Kiss Sándor ur fogadta és üdvözölte a miniszter urat, — ki nem győzte eleget dícsérni e szépen és gazdagon berendezett helyeket.

Este a miniszter az „István gözmalom“ gyártelepét tekintette meg Szepessy Gusztáv és Mayer Emil gözmalom igazgató urak vezetésével.

A gazdag gyártelep és annak berendezése a miniszter ur részéről igen szép előmerő nyilatkozatokra adott alkalmat.

Az estebéd 7 óra tájban kezdődött. A

lette egy félig nyitott levél tárczát. Az előhívott örök csak akkor jelentek meg, midőn Dérencourt az utóbbi megemeltette. A felismerhetetlen testot elszállították, mialatt a fiatal ember Danil házának előcsarnokában a talált tárgyat szemlélte meg.

Rövid idő múlva Róbert ismét a bankár és Eba előtt állott, ki e közben magához tért; arca sápadt és merev volt, de szeméből győzelmi sugarak löveltek ki.

— Wardán holttesténél, mondá, igaztosságon uralkodva, oly documentumokra találtam, melyek atyám ártatlanságát elvitáztatlanul bizonyítják. Azon olasz adóleveleket Danil ur, melyek mint könyvei kimutatják, Danil ur birtokából két év előtt eltüntek és melyeket a tolvaj mindeddig nem mert értékesíteni, de az enyeimnek akarta kezökbe játszani, kikkél állítózetben járt ki s be, ép oly világosan mutatják ki vétékét, mint Toghur levele, melyben az azt neki fejére szórja és melyet Wardán azért őrzött meg, hogy bátyja és önnel szemben fegyver gyanánt használhassa. Ilyen bizonyítékokkal szemben ön sem fogja merni tovább állítani a hazugságot, miszerint Verdier önt meglapta volna.

— Kezeiben vagyok, lihegé Danil, ki nek lelki erejét az egymást követő viharos élelmények megtörték, bágyadt hangon mondá:

— Ne idézzen elő botrányt, ugy kész vagyok bármely pénzen megvásárolni —

Szemei bizonytalanul tévedeztek Eba fele, ki némán és mozdulatlanul állt atyja mellett.

— En az igazság ellen nem vétek, atyám becsületét ismét helyre állítom, feleli Dérencourt s menni készült. — Holnap tudja meg a világ, hogy Verdier ártatlan volt!

ukat

RDOK

A.

zésre.

ESÜLET

üzlet.

al szolgál.

onyva, vízhatlan ka

oszt Alphons.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

WESZPRÉMI GÁSPÁR.

szabadban volt terítve, de a szemezni kezdő eső fedél alá szorította a vendégeket. A vacsora alatt számos szebbnél szebb felköszöntők mondtak s ezek sorát Simonffy Sámuel kir. tanácsos az „István“ gózmalmi társulat elnöke nyitotta meg, ki hatásos szavakkal éltette a miniszter urat, hasonló szép és meleg köszöntőt mondott Szepessy Gusztáv igazgató ur szintén a miniszter urra, ki viszont sz. kir. Debreczen város dérék polgárait éltette. Felköszöntőket mondtak még Mayer Emil a (főispánra), Békessy László, Propper N. János, Körössy Sándor orsz. képviselő, Steinfeld Ignác, Jóna Daniel st.

A jökdvü s valóban fényes lakoma a késő esti órákban ért véget.

A mai napon történetekről a következőkben adunk számot.

Ma kora reggel a miniszter ur az épülő félben levő belső gazdasági intézetet és a kollégiumot tekintette meg. Kíséretében ugyanazok voltak kik tegnap.

A collegiumban különös érdeklődéssel nézte a szép könyvtárt, hol Diesöffy könyvtárnok calauzolta.

Pontban 9 órakor vették kezdetüket a „Bikák“ban a tisztelgések.

A tisztelgők sorában voltak a Debreczen város és Hajdumegye küldöttei gr. Degenfeld József főispán ur vezetése alatt, Huzly Károly prépost ur, a honvédtisztikar, a közös huszárezred ezredese, a gazdasági egyesület Békessy László tanár ur vezetése alatt, a gazdasági tanintézet Domokos Kálmán tanár ur, a kereskedelmi tanoda Propper N. János igazgató tanár ur vezetése alatt, a posta és távirat hivalok, az iparos ifjúság Serly Ede és az iparos kör Jóna Dániel vezetése alatt sat. — sat. — Végül egy küldöttség Vásáry István ur vezetése alatt a kaszállók rendezése ügyében egy kérvénnyel járult a miniszter ur elé. E kérvény lényegében nem sok változtatást kíván a városi közgyűlés által ez ügyben hozott határozatoktól. A miniszter ur a kérvényt kegyesen elfogadta.

A tisztelgőket külön biztosította a miniszter ur szíves jóakarattal s meleg pártfogásáról.

Gróf Széchényi Pál miniszter ur ma délután hagyta el városunkat. Az indóházánál a bucsuhoz nagyszámu és intelligens közönség jelent meg. A főispán és polgármester urak előtt újabb kifejtése a miniszter ur rendkívüli azon haladást, melynek Debreczen városa örvend s ismételve köszönte a szíves s valóban meglepő fényes vendégszeretőkkel fogadtatást. A Debreczenben eltöltött napokra mindig szívesen fog visszaemlékezni, s ha isten engedni fogja még többször is ellátogat hozzánk.

Harsány éljenzés mellett robotgott el a vonat.

A borzasztó katasztrópha, mely Wardán számításai eszéljének elejét vette, Toghurnak csak azon esékly körülmények közt jutott tudtára, hogy unokaöcse ép oly kevéssé mutatkozott nála álarczban, mint Éba és Dérancourt. A vén elnéző, minthogy a József által felállított törbe ment, tudtán kívül lett a bűn eszközüvé, a mennyiben Danil meghívása folytán a háztól eltávolítá; mégsem mulasztá el megragadni az alkalmat és a dusan megrakott asztal mellett, bizalmas csevegés alatt saját hasznát keresni. Angara előkészíté Danil, gunyolva Éba rajongását a szegény könyvvezetőért és fenyegető célzásokkal a botrányt illetve, melyet a per fog előidézni, míg végre a bankár heves és erős borok által fokozódó igazgatottsággal késznek nyilatkozott, hogy mi helyt leánya, kisérőjével beállit, utóbbit elbocsátatása felől értesíti és a leányt erőszakkal az általa megvetett kéro karjaiba dobni.

Ezen durva eljárást Toghur élezes szája pompás tréfáskának találta, — epével telt érzelmei mintegy elégtételül követelték ezt, a szenvedett méltatlanságokért, ennek megfontolásába volt elmerülve, midőn Noemi, az öreg boab kíséretében megjelent s azon dusan felszerelt közleményt tette, hogy Éba és Dérancourt jobbnak látták az estét bizalmas együttlétben otthon eltölteni.

Danil erre rögtön haza sietett, a bűnösöket megfenyíteni. Toghur pedig gyanakodva és dühösen kelt ki, bosszus hangulatának ezer keserű kitérésével, a vén kisasszony ellen, hogy unoka öcse pelyhedző szakála után futkos éjjel és ködben. Noémít simulékonysága és álhatatlansága alig volt képes megmenteni, de mert ma sem restelt a nehezeltő öreg gyűlöletes nyilatkozataival az elveszett lovag felett egyetérteni, úgy végre is kibékítheti az öregot. Azon vitakozás,

Hajdumegye kormányzó tisztviselője nincs többé! Mint villám csapott le tegnap kora délután e megdöbbentő hír s alig néhány perc múlva befutotta az egész várost. Azt tudtuk, hogy súlyos beteg, de egyik nap jobban érezte magát, sőt a közelebbi napok egyikén határozott javulás híre jött.

Biztató reményre, szomorú csalódás! De hát ez az ember végzte, csalódni ott is, hol a csalódás örökös temetőjévé lesz az összetört reménynek.

Szinte hihetetlen, hogy az az erős edzett férfi, meghajlott a végzet hatalma alatt, szinte hihetetlen, hogy az az athléta termet összeomlott a halál fagyos fuvaltatára.

És még is úgy van. Weszprémi Gáspár, egy megye erős oszlopa, a társadalom díszé és kedvelt alakja nincs többé!

Szinte megdöbbenne néz szét az ember e ravatal között, önkénytelenül is keresve, hogy ki lesz, a ki felmeri venni a kormánypálczát, mit a halál kiűtött ezen erős kezekből.

Mert egy megye kormányzása, már magában véve is nehéz feladat. Hát ha még az a megye, új megye s a kezdés minden nehézségével, s a helyes beosztás ezer gondjával kell megküzdnie.

Weszprémi Gáspár bátran és biztos kezekkel vezette az új megyét a megszilárdulás felé, erős kezekkel tartotta a kormányt, tisztelgetet szerzve lefelé, becsülést és bizalmat érdemelve ki felülről.

És a társadalom méltán nyújtotta át neki az elismerés hervadhatlan koszoruját.

Weszprémi Gáspár 72 éves volt (1811-ben született) de kora dacára vas szorgalommal dolgozott. Született Csegény s az elemi iskolát is itt végezte. Innen a debreczeni gymnasiumba ment hol mint osztályának legjelesbbje végezte a theológiát és jogi tanfolyamot együtt s már 1835. évben kitünő sikerrel tett le a 24 éves ifju az ügyvédi vizsgát. A következő évben már H.-Böszörmény város jegyzője lett s ezen hivatal tiz évben keresztül szakértelemmel és pontossággal töltötte be. 1847-ben a hajdu kerület tisztifőügyésze, a forradalom után (1849 végén) a hajdu kerület kapitánya lett. Az 1851-ik évben mint ker. szolgabíró a derecskei járásba helyeztetett át s e hivaltát 1861-ik évig viselte.

Az 1862-ik évben lett a kerületi törvérszék táblabírája, majd 1867-ben a hajdu kerület első választott kapitánya.

Midőn 1876-ban az új Hajdu megye megválasztá tisztikarát, az alispáni székre Weszprémi Gáspárt emelte, s hogy e fontos hivatalt jó kezekre bízta azt a következők megmutatták, mert a rend és pontosság, a mi ez új megye ügykezelésénél észlelhető, az ő szellemi erejének kifolyása.

miszerint az elítelt, talán mégis csak megérkezik igen elhuzódott és éjféle egy óra fele végződött teljes összhangzatban, úgy hogy Noemi magánosan hazakocsikázása közben, két ittanintézte a kérdést önmagához, hogy az unokaöcse vagy a nagy bácsi kedvesebb-e és melyik lenne érdekesebb az ő birhatására.

Ezen ábrándos örmöböl. sógóra ügyének helyzetébe átmenve, nem egész könnyűnek látszott a vén kisasszony előtt. Danil és Ébát még ébren találta, a legizgatottabb hangulatban; mégis ezek megtagadták tőle a felvilágosítást, ami ezt okozta! Nem ok nélkül figyelmezteté Éba atyját, Noemi megérkezte előtt arra miszerint a ma éjjel történeteket, jobb lesz a csacsogó előtt eltitkolni: a helyett kíváncsiságának tért engedve, hogy az állapotot tetszése szerint magyarázhassa, melyben apát és leányt talált. Mi lehetett volna tehát előtte a legtermészetesebb, mint annak feltevése, hogy Danil könyvvezetőjének, kit leányánál lepett meg, ajtót mutatott és ez adott okot az első vizsálya a bankár és az akaratos büszke leány közt. Megelégedve ezen következtetéssel, Noemi nem sokára visszavonult és midőn Éba a reggeli szürkületkor végre szózájába tért, már őt hízeltő álom környékezte.

A fiatal leány, miután a József szörnyű kimulása felett első borzalmát leküzdötte, Dérancourt felfedezései és fenyegetései által lealázott atyjának igyekezett vizsgát és reményt nyújtani. De a bankár kedélyéből, kinek Verdier vezete, mindig élesebben újult fel emlékeztében a fenyegető szavak, melyeket a bosszuálló fiu szórt elébe, borzalmat nem irhatta ki. Az alacsony férfi félelem egy neme hatotta át, úgy hogy alig mert egyedül maradni, egy akarat gyöngeség fogta el az éles elméjét, midőn nem tett kifogást ellene, hogy Éba felvilágosítása

A halálesetről két gyászjelentés jelent meg. Egyiket a család a másikat Hajdúvármegye tisztikara adta ki.

A család gyászjelentése így hangzik: Özv. Weszprémi Gáspárné, született Somossy Eszter; továbbá Weszprémi Kálmán s neje Máthé Mária; gyermekeik: Kálmán, Barnabás és Ilona. Weszprémi Paulina özv. Biró Imréné s leánya Irén; Weszprémi Jenő, Weszprémi Zoltán és Weszprémi Jolán mint gyermekek; Weszprémi István, özv. Varga Lajosné Weszprémi Mária, özv. Séllei Józsefné Weszprémi Lidia mint testvérek, — mely fájdalommal tudatjuk feledhetlen férjem, édes atyánk, illetve nagybátyánk és testvérünk WESZPRÉMI GÁSPÁRNAK folyó hó 24-kén, délután 1 órakor, hosszas szenvedés után életének 72-dik, boldog házasságának 41-dik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei a megboldogultnak is kívánságához képest Hajdu-Böszörményben, folyó hó 26-án délután 3 órakor, a ref. egyház szertartása szerint, fognak örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtiszteletra a boldogultnak rokonait, barátait, ismerőseit, s általában a résztvevő közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1883. július 24-kén.

Hajdumegye tisztikarának gyászjelentése ez: Mely fájdalommal tudatjuk szeretett tisztársunk Hajdúvármegye alispánja Weszprémi Gáspár urnak a közélet terén 44 évi buzgó működése után, f. évi július hó 24-kén, délután 1 órakor, életének 72-ik évében történt elhunytát. Felejtethlen tisztársunk földi részei, a családi gyászjelentés szerint folyó hó 26-án, délután 3 órakor, Hajdu-Böszörményben fognak az anyaföldnek átadatni. Debreczen, 1883. július 24. Hajdúvármegye tisztikara.

Az elhunyt alispán holttestét az éjjel 2 órakor szállították a nagyerdőről Böszörménybe, hol a temetés holnap délután 3 órakor fog megtartatni.

Az elhunyt felett a halotti beszédét Zsigmond Sándor szoboszlói lelkész fogja tartani; a sirnál pedig a Bakóczy János böszörményi lelkész beszucik el halottól.

A temetésre városunkból igen sokan átrándulnak. Így a családi tagjain, számos tisztelő és jó barátan kívül gr. Degenfeld József főispán és Simonffy Imre polgármester ur vezetése alatt a megyei és városi tisztviselők közül is többen átutaznak.

A tiszta-eszlári ügy tárgyalása.

(Saját tudósítónktól.)

— Sürögöny levél. —

Huszromnyolezadik nap.

Nyiregyháza, jul. 23.

A peeri rituális pör.

A mai tárgyalás előtt a törvénszék az iratok felolvastatásának sorrendjéről tanácskozott. E tanácskozás fél óráig tartott úgy, hogy a tárgyalás csak fél óráig kezdődött.

A term. jóformán üres. A hallgatók gyéren jöttek és ezek is, egyik a másik után, lassanként elváltak.

A törvénszék határozatának kihirdetése után felolvastattak az 1790-ben tárgyalt peeri rituális pör okmányai. A vizsálatra vonatkozó iratok sok tekintetben eméketek a tiszta eszlári eset nyomozásánál követett eljárásra.

Ama pörben egyébiránt szintén a fővádlottnak a fia állított, hogy látta a vérvételt. A

után megengedte, hogy az szabadon működhessek abban, miszerint a bántalmazott tartóztatni fogja a nyilvános bevádolatástól.

— Miként lesz az lehetséges, persze maga sem értette. Midőn azon este, a kapukon Dérancourttól bucsut vett, bizonyossá volt téve a felől, hogy a nem fogja őt atyja ellen tanuul felhívni így őt még a körülményekhez mérve biztonságba helyezte. Ekkor azt mondhatta magában, hogy ellenének, Danil szabály szerinti bevádolására a bizonyítékok hiányzanak és ha az magát, mint ahogy tervezve volt, megösmerteti mint Verdiernek fia, úgy azon lehetőségnek mond ellent, hogy esen bizonyítékokat titkon szerezte. Ha minden úgy történt volna, mint azt akkor előre látá, úgy Éba megkísértette volna, atyja és ennek barátja közt a vizsálat elsimítani, itt megintetett, amott megszéleditetett volna és talán egy botrányt hozhatott volna létre, mely által Verdier és övéinek jó hírneve ismét helyre állítottott volna, a bankár megsemmisítése nélkül. — de most, mivel Dérancourt, Wardán papírjaival kétségtelenül betudta atyja ártatlanságát bizonyítani, nem remélhetett Éba a felgerjedt ellenpereséstől semmiféle kedvező resultatot.

Danilnak el kellett rá készülni, hogy a Wardán levéltárczájában talált jegyzetek alapján, törvényesen vonatik felelősségre és a feltűnés, melyet a felfedezés bizonyosan okozni fog, állásának Aleksándria kereskedő köreiben igen nagy lökést fog adni. Odáig akart érzelmeivel hatolni, hogy atyját a legnagyobb keserüségtől megkíméli, s a megtört irányában a legmélyebb részvétet tanusítá; annyival inkább is igyekezett gyermeki szeretét bizonyítani, mivel az utóbbi időben a legdurvább ellenkezésben állt Danil nézetei és kívánságaival.

Almatlanul feküdt ágyán Éba, a feljövő napnál és agyának végső gondolaterejét is

iratokban fel van sorolva, hogy a zsidók mi minderre hasznáják a kr. ztyén vért. Az első bírósági ítélet halálra szolt, de a legfőbb ítélszék szerint az első bíróság ítélete megváltoztatott, vádlottak a nekik tulajdonított emberölés vádjá alul egyszerűen felmentettek és az alispán Bydskuthy, valamint a hivatalos személyek és a vizsálatot teljesített orvos Főleky János, mint a kik a legrégibb rendelkezésekről megfeledeztek, hivatalos kötelességük és letett hitük ellen jártak el, ügyészi kereset alá vétettek.

Scharf Móríc megesketésének ügye.

Nyiregyháza, jul. 24. A szünet után újra felvétetvén a tárgyalás, Scharf Móríc megaláztatásának kérdése körül sorra Scharf Móríc az elnök parancsára bevezetettik. Az elnök erre Szefferthez a következő szavakat intézi:

— Kérek indványt Móríc megesketésére Szeffert erre kifejti, hogy Móríc évek óta biztosan megállapitva nincsen ugyan, de az erre nézve kiballgatott tanu (Buchta Mária) vallomása szerint a fiu életének még 15 ik évét sem töltötte be. Nem indványozza tehát annak megesketését. De még más okból sem tartja lehetőnek az eskü kivételét. Móríc ugyanis olyan erkő cselede, vallásalan és szivtelen magáviselölet tanusított akkor, midőn az atyját mindenféle szidalmakkal gyalázta, vallásának jelvényeit, imáinak segédeszközeit kigunyolta és egyik imajelvényet löstránguak nevezte, hogy felkében minden vallásos érzület kihaltának kell tekini eni. Mind ez megesketés ellen szól. Azofelül a Tisza-Eszláron tartott helyszíni szemle alatt egészen eltérőleg vallott a gyilkosság tényköriülményeinek leírásában, mint itt a törvénszék előtt a végtárgyalás alkalmával. Ezen ellenkezés teszi lehetővé a fiu megesketését; kéri tehát azt mellőzni.

Friedmann védő előterjeszti, hogy mihelyt a törvénszék Matej tanu, a kiről a bíró okmányokkal és tanukkal teljesen biteltérdemítőleg be van bizonyitva, hogy ötféle különböző vallomást tett, eskütelőre bocsátotta, azóta nem mérlegelheti, vajjon van-e a Móríc vallomásaiban valószínűség, vagy nincsen. Hivatkozik arra, hogy Mórícból a terhelő vallomás ugyszólván kicsempészetett, hogy a fiu még nincsen 16 estendős, hogy megtagadta istent, hogy elhagyta vallását. Pedig, ha a törvény, zék esküre bocsátja, istenére kellene megesküdni. Viselkedése, melyet apjával szemben tanuított, minden erkőci jobbjérs hiányára mutat. E viselkedését igazolnia vagy kimenteni lehetetlen, mert még, a kirkól be is van bizonyitva a legiszonyubb büni, még azok sem szokták elveszteni felelőségök vagy gyermekek ragaszkodását. Nem a vád ottak, hanem a hazai igazságszolgáltatás reputációja érdekében kéri a törvénszékét hogy Móríc megaláztatását mellőzze.

Eötvös védő az esküre bocsátás ellen felhozott indokokhoz még egygyel járul. Az Angliában folyó bünetűperekben a főtanuak neve van. Ugy hívják hogy: koronatanu. Nálunk a főtanu megjelölésére külön nevet használai nincs szokásban.

megfeszíté, míg végre eltökélt határozattal összeszedte magát. Gyorsan felöltözködött és atyja szobájába ment, hogy az miéltén érzi magát az elmúlt események után. Sápádt, kikélt arca, csaknem sírásra, indítá. Valami változás lett észlelhető ezen éj óta az erős, öntudatos férfin, mely a vénség hullatagságára emlékeztet. Hangja bágyadt, szeméi beestek tartása roskatag.

— Mit fog Toghur mondani? kérdé leányától a tehetetlenség kinyomatával.

— Félek válaszolá ez keserűen, „ő a József erőszakos kimulását, szerencsés esemény egy nemének fogja venni, melyért a sorsnak halálal tartozik.

— Nem akarok hozzá menni, mondá Danil bosszusan. Azt hiszem, ma nem tudnám meghallgatni nevetését, — ő pedig nevetni fog azt tudom. Azonban attól is tartok, hogy most ismételve, jogot fog formálni a 200,000 franchoz és még valami máshoz gyermek, amivel tegnap boszantott — azon célzását értem, melyet Dérancourt eránti szerelmedre tett.

Éba meglepetve tekintett atyjára: Lehetséges az, hogy Toghur neked erről beszélt?

— Nem csak ő beszélt róla, hanem előtte Noemi is József is, — mindnyájan egy huron pendültek. Valóban ugy van Éba? — ugy a mint ok mondják?

Éba egy darabig hallgatott, mintha önmagától kérdezte volna meg, aztán elérzékenyült hangon mondá: — Nem tagdom atyám, hogy Dérancourtot igen, igen kezdem becsülni. En neki egy új életet egy új létél köszönhetek. Még is azon hatalmas érzelmeiről, melyet reám gyakorolt, ég és föld távolságnyra van azon gerjedelem, milyennel előttem az árulkodók engem vádoltak. En nem ohajtok szeretőt atyám. (Folyt köv.)

— Mindazáltal ezt tanujának nevezem E majd védbeszédemben tény, hogy, a ki nem akivel nem beszélhet nek zárva rokonai, tan nek: az nem „ex libere ritve vall. Nem kény Scharf Mórícot mind Móríc eddig tényleg golyként tartatik.

Törvényeink hirtében nem fogadható pen olyan isten: hivamára nincs. Tan volt, Mindezeknél fogva ker bocsássák.

Funták Sándor hogy elégséges volna a gátja ez a fiu a szülel gadjá istenét. Mi család engedhetjük meg azt a apja fejére tegeyo kezét, gyilkos, kéri, hogy n küre.

Heumann. védőgy ric színvakságban szes és szüleiről a legnagyobb hangja beszél, ellenzi a bocsátassék.

Az elnök Eötvös Scharf Móríc „a vár mely sérti az alispán hatóságot, mint oly bádát, mely ép a megye teremben monda-ot —

Eötvös kijelenti, kíván vitázni, de megak reértést. Angliában a ki tanu“ nem azt jelenti, ő felsége a király ké Móríc mennyiben nevez nek, azt szóló majd a fejteni.

A törvénszék viss A beállott szünet a dett a jelenlevőkre az a vénszék esetleg mégis hogy tegeyen eskü tu Borzasztó volt csak gon lanatra.

Móríc ott állott m vény mellett elhuzódó Egyszerre a vádlottak pa József az apa.

— Anyuit mondok hangon, hogy vigyázz az nek láb alól, nehogy va hogy ki tanított be.

Móríc teste egyet sódott, de hátranzóli nez A bürtönörök figyei zsetet, hogy halgasson, s beszéit.

— Meg fogják étet bolták tö em gyermekeme Az elkésereés min löle.

— Megöik gyermek tik! ugymond és maga vezessék ki,

Móríc egyszer se egyengette magát.

A jelenet igen kiuo ságra.

A törvénszék egy visszatér. Az elnök ki Móríc nem bocsátatik e Az indokokban kifejt teteltes különösen azért n gyűlöletesen nyilatkozott mondasokba keveredett az tott kándó színere vonat Ezzel a törvénszéki és most már a közvádlo e következőknek.

Szeffert vádbeszéde napi haladékokt kér, mely támogatja a védők nevébe

Az elnök erre azt r és védbeszédék előterjeszte dik. Az ülés kezdete 8 óra

Napi hí

— Azon t. előfiz egy havi előfizetésük fizetések mielőbbi meg zódhattek, hogy mi se áldozatot nem kiméltünk tönket, minderről gyor dósítsuk. Intézkedtünk, a rendkívül é r d e k e

